

«Т. Есетов атындағы №264 мектеп-лицей»

Бекітемін
Директоры:
Д. Мурзаев
2024ж

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушыларға жеке және топтық сабақтарға арналған түзете - дамыту бағдарламасы

Педагог-логопед:Тортбаева Ш.А

2024-2025 оқу жылы

Сөйлеу тілі жалпы дамымаған І-деңгейдегі оқушылармен жүргізілетін топтық сабақтар бағдарламасы
Бірінші жартыжылдық

Педагог-логопед:Тортбаева Ш

2024-2025 оқу жылы

№	Жұмыстың бағыты. Мақсат және күтілетін нәтиже	Жетістіктерін белгілеу + немесе –	Ескерту
1	Сөйлеу тілін түсінуін дамыту - Заттар мен әрекеттерді олардың ауызша атауымен сәйкестендіре алуға үйрету, түрлі әрекеттерді түсіне алуды қалыптастыру; - Сөздердің жалпылама мағынасын түсінуін қалыптастыру; - Сұрақтарды ажырата қабылдау (Кім?, Қайда?, Кіммен?); - Зат есімнің жекеше және көпше түрін ажырата алуды дамыту; - Әр түрлі іс-әрекеттердің мағынасын түсінуді дамыту; - Жай сөйлемдерді түсіне алуды дамыту: «бастауыш+баяндауыш», «бастауыш+толықтауыш+баяндауыш»; - Заттық және сюжеттік суреттер бойынша қарапайым сұрақтарды түсінуін қалыптастыру;		
2	Белсенді сөздік қорын дамыту - Белсенді еліктеп сөйлеу әрекетін дамыту; - Бір буынды, екі буынды, үш буынды сөздерді айта алуды дамыту; - Етістіктер сөздігін кеңейту; - Екі сөзден құралған сөйлемдер құрауға үйрету (Атау септігіндегі зат есім + Қайда?); - «Қаратпа сөз + бұйрық райдағы етістік» типіндегі қарапайым сөйлемдерді қолдану дағдыларын қалыптастыру; - Бұйрық және ашық райдағы қарапайым етістіктерді сөйлеу кезінде қолдану дағдыларын дамыту; - Суреттер бойынша сөз тіркестерін сын есім + зат есім; зат есім+етістік сызбалары бойынша құрастыруды үйрету; - Сұрақтарға қысқа сөз тіркесімен немесе 2-3 сөзден тұратын		

	қарапайым сөйлеммен жауап бере алуды қалыптастыру; - Заттарды сипаттау үшін сын есімдердің көмегімен түсін, көлемін, дәмін атай алуды дамыту; - «Үстінде» және «жанында» үстеулерін қолдануды үйрету; - Қарапайым сұрақтарға жауап бере алуға оқыту;		
3	Сөйлеудің вербалды емес негізін қалыптастыру - Көріп қабылдауын, естіп қабылдауын дамыту; - Есту және көру зейінін дамыту; - Есте сақтауын дамыту; - Ойлау операцияларын дамыту; - Кеңістікте бағдарлау дағдыларын дамыту; - Артикуляциялық жаттығулар арқылы сөйлеу аппаратының қимыл-қозғалысын дамыту; - Қолдың ұсақ моторикасын және саусақ қимылдарының тепе-теңдігін дамыту;		

Сөйлеу тілі жалпы дамымаған ІІ-деңгейдегі оқушылармен жүргізілетін топтық сабақтар бағдарламасы
Бірінші жартыжылдық

Педагог-логопед:Тортбаева Ш

2024-2025 оқу жылы

Түсінік хат

Сөйлеу тілі жалпы дамымаған II-деңгейдегі балалармен жүргізілетін топтық сабақтардың бағдарламасы сөйлеу тілінің даму кезеңдері мен логопедиялық диагностиканың нәтижелерін негізге ала отырып құрастырылған. Күнтізбелік-тақырыптық жоспардағы лексикалық тақырыптар Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 16 қыркүйектегі № 399 бұйрығына сәйкес бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім деңгейлеріне арналған «Қазақ тілі» пәнінің үлгілік оқу бағдарламасының мазмұнынан алынды.

Түзете-дамыту жұмыстарының әдістемесі келесі бағыттардың тұрады:

Сөйлеу тілін түсінуін дамыту:

- Жалпылама сипаттағы сөздермен енжар сөздікті толықтыру: тәулік бөліктері, жыл мезгілдерінің атауы, уақыт (кеше, бүгін, ертең);
- Ұқсас жағдайларды белгілейтін, іс-әрекеттерді ажырата алуды қалыптастыру;
- Етістіктің болымды және болымсыз түрін ажыратуға үйрету.
- Белсенді сөздік қорын дамыту:
- Сөзжасамның алғашқы дағдыларына қалыптастыру;
- Атау септігіндегі зат есімдерді жекеше және көпше түрде қолдану;
- Жекеше, көпше түрдегі зат есімдерді сын есіммен келістіру дағдысын дамыту;
- Сан есімдерді зат есімдермен келістіруді, өздік етістіктерді құра алуға үйрету;
- «Астында-үстінде», «алдында-артында-жанында», «алыс-жақын» үстеу мәндерін ажырату және қолдану дағдыларын дамыту;
- Көрнекі құралдар арқылы мағынасы бойынша қарама-қарсы сын есімдерді қолдануды дамыту;
- Кішірейткіш-еркелету мәніндегі заттарды атау (үй - үйшік, көл – көлшік) дағдыларын бекіту;
- Етістіктің болымды және болымсыз түрлерін қолдану дағдыларын дамыту;
- Етістіктің шақтарын (осы шақ, келер шақ, өткен шақ) қолдану;
- Жекеше түрде тәуелдік жалғаулы есімдіктерді қолдану дағдыларын дамыту; (Менің кітабым, сенің кітабың, оның кітабы);
- «Мен» жіктеу есімдігін зат есіммен келістіруді үйрету;

Байланыстырып сөйлеуді қалыптастыру:

- Сөйлеу тілінде жай сөйлемдерді қолдана алуға үйрету;

- Берілген графикалық схема бойынша сөйлемдерді құра алуға оқыту: «кім? – сипаты- зат – әрекет»;
- Схема және тірек суреттері бойынша қысқа сипатта әңгімелерді құрастыра алуға үйрету;
- Ілік септігінің жалғауы және заттық суреттер мен сұрақтарға сүйене отыра басқа септіктердің жалғауларының көмегімен жайылма сөйлемді құра алуға оқыту;
- Сұрау сөйлемдерін құрастыру дағдыларын қалыптастыру: «Бұл не?», «Бұл кім?»;

Фонематикалық түсініктердің алғышартын қалыптастыру:

- Тілдік және тілдік емес дыбыстарды ажырату дағдыларын бекіту;
- Артикуляциялық жаттығулар арқылы сөйлеу аппаратының қимыл-қозғалысын дамыту;
- Ерте онтогенез дыбыстарын және дауысты дыбыстарды айту дағдыларын қалыптастыру;
- Берілген буындық құрылымдағы сөздерді айтуға үйрету;
- Буындық талдау мен жинақтау дағдыларының алғышарттарын қалыптастыру;

Сөйлеу қызметінің психологиялық негізін дамыту:

- Көріп қабылдауын, естіп қабылдауын дамыту;
- Есту және көру зейінін дамыту;
- Есте сақтауын дамыту;
- Ойлау операцияларын дамыту;
- Кеңістікте бағдарлау дағдыларын дамыту;
- Қолдың ұсақ моторикасын және саусақ қимылдарының тепе- теңдігін дамыту;
- Сөйлеу кезіндегі тыныс алуын және ұзақ ауыздан дем шығаруды қалыптастыру.

№	Жұмыстың бағыты. Мақсат және күтілетін нәтиже	Жетістіктерін белгілеу + немесе –	Ескерту
1	Сөйлеу тілін түсінуін дамыту: - Жалпылама сипаттағы сөздермен енжар сөздікті толықтыру: тәулік бөліктері, жыл мезгілдерінің атауы, уақыт (кеше, бүгін, ертең);		

	- Ұқсас жағдайларды белгілейтін, іс-әрекеттерді ажырата алуды қалыптастыру; - Етістіктің болымды және болымсыз түрін ажыратуға үйрету.		
2	Белсенді сөздік қорын дамыту: - Сөзжасамның алғашқы дағдыларына қалыптастыру; - Атау септігіндегі зат есімдерді жекеше және көпше түрде қолдану; - Жекеше, көпше түрдегі зат есімдерді сын есіммен келістіру дағдысын дамыту; - Сан есімдерді зат есімдермен келістіруді, өздік етістіктерді құра алуға үйрету; - «Астында-үстінде», «алдында-артында-жанында», «алыс-жақын» үстеу мәндерін ажырату және қолдану дағдыларын дамыту; - Көрнекі құралдар арқылы мағынасы бойынша қарама-қарсы сын есімдерді қолдануды дамыту; - Кішірейткіш-еркелету мәніндегі заттарды атау (үй - үйшік, көл – көлшік) дағдыларын бекіту; - Етістіктің болымды және болымсыз түрлерін қолдану дағдыларын дамыту; - Етістіктің шақтарын (осы шақ, келер шақ, өткен шақ) қолдану; - Жекеше түрде тәуелдік жалғаулы есімдіктерді қолдану дағдыларын дамыту; (Менің кітабым, сенің кітабың, оның кітабы); - «Мен» жіктеу есімдігін зат есіммен келістіруді үйрету;		
3	Байланыстырып сөйлеуді қалыптастыру: - Сөйлеу тілінде жай сөйлемдерді қолдана алуға үйрету; - Берілген графикалық схема бойынша сөйлемдерді құра алуға оқыту: «кім? – сипаты- зат – әрекет»;		

	- Схема және тірек суреттері бойынша қысқа сипатта әңгімелерді құрастыра алуға үйрету; - Ілік септігінің жалғауы және заттық суреттер мен сұрақтарға сүйене отыра басқа септіктердің жалғауларының көмегімен жайылма сөйлемді құра алуға оқыту; - Сұрау сөйлемдерін құрастыру дағдыларын қалыптастыру: «Бұл не?», «Бұл кім?»;		
4	Фонематикалық түсініктердің алғышартын қалыптастыру: - Тілдік және тілдік емес дыбыстарды ажырату дағдыларын бекіту; - Артикуляциялық жаттығулар арқылы сөйлеу аппаратының қимыл-қозғалысын дамыту; - Ерте онтогенез дыбыстарын және дауысты дыбыстарды айту дағдыларын қалыптастыру; - Берілген буындық құрылымдағы сөздерді айтуға үйрету; - Буындық талдау мен жинақтау дағдыларының алғышарттарын қалыптастыру;		
5	Сөйлеу қызметінің психологиялық негізін дамыту: - Көріп қабылдауын, естіп қабылдауын дамыту; - Есту және көру зейінін дамыту; - Есте сақтауын дамыту; - Ойлау операцияларын дамыту; - Кеңістікте бағдарлау дағдыларын дамыту; - Қолдың ұсақ моторикасын және саусақ қимылдарының тепе-теңдігін дамыту; - Сөйлеу кезіндегі тыныс алуын және ұзақ ауыздан дем шығаруды қалыптастыру;		

Сөйлеу тілі жалпы дамымаған ІІІ-деңгейдегі оқушылармен жүргізілетін топтық сабақтар бағдарламасы
Бірінші жартыжылдық

Педагог-логопед:Тортбаева ІІІ

2024-2025 оқу жылы

Түсінік хат

Сөйлеу тілі жалпы дамымаған III-деңгейдегі балалармен жүргізілетін топтық сабақтардың бағдарламасы сөйлеу тілінің даму кезеңдері мен логопедиялық диагностиканың нәтижелерін негізге ала отырып құрастырылған. Күнтізбелік-тақырыптық жоспардағы лексикалық тақырыптар Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 16 қыркүйектегі № 399 бұйрығына сәйкес бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім деңгейлеріне арналған «Қазақ тілі» пәнінің үлгілік оқу бағдарламасының мазмұнынан алынды.

Түзете-дамыту жұмыстарының әдістемесі келесі бағыттардың тұрады:

Фонематикалық қабылдауын дамыту:

- Дыбысталу жағынан ұқсас сөздерді ажырату;
- Берілген дауысты дыбысты басқа дауысты дыбыстардың ішінен ерекшелеу;
- Сөйлеу тілінде сақталған дауыссыз дыбысты басқа дауыссыз дыбыстардың ішінен ерекшелеу;
- Бір буынды және екі буынды ұқсас сөздерді айту (сап-қап-тап);
- 3-4 сөздің ішінен дыбыстық құрамы бойынша басқаларынан ерекшеленетінді анықтау (сап-қап-тап-банан);
- Фонематикалық түсініктерін дамыту:
- Суреттерді берілген дыбысқа сәйкес таңдау;
- Берілген дыбысқа екі буынды сөздерді таңдау;
- Берілген дыбысқа үш буынды сөздерді таңдау;
- Берілген дыбыс сөздің басында естілетін сөзді таңдау;
- Берілген дыбыс сөздің соңында естілетін сөзді таңдау;
- Берілген дыбыс сөздің ортасында естілетін сөзді таңдау;

Сөйлеу тілінің лексика-грамматикалық құрылымын дамыту:

- Заттар мен олардың бөлшектерін (ағаш, бұтақ, жапырақ, діңі т.б.) атау;
- Мамандық иелері және оларға тиесілі құралдар (құрылысшы – балта, балға ...);
- Жануарлар және олардың төлдерінің атаулары;
- Жануарлар мен құстардың дауыс реакцияларын белгілейтін әрекеттер (мияулайды, мөңіреді, үреді, маңырайды);
- Табиғат құбылыстары (жел, тұман, жаңбыр, бұршақ, қар);
- Семантикалық жағынан жуық әрекеттердің атаулары (жатады- ұйықтайды, жуынады- шомылады);

- Синоним сөздерді ажырату және мағынасын түсіну, белсенді сөздік қорына енгізу;
 - Қатыстық сын есімдерді түсіну және қолдану дағдыларын дамыту;
 - Көлемі бойынша заттардың қасиеттерін белгілейтін сөздер (биік-аласа, ұзын-қысқа);
 - Пішіні бойынша заттардың қасиеттерін белгілейтін сөздер (үшбұрыш, төртбұрыш, дөңгелек);
 - Адамның сезімдері мен көңіл-күйін сипаттайтын ұғымдар (жылайды, күледі, мұңаяды, ашуланады, таңданады);
 - Антоним сөздерді ажырату және мағынасын түсіну, белсенді сөздік қорына енгізу;
 - Омоним сөздерді ажырату және мағынасын түсіну, белсенді сөздік қорына енгізу;
 - Синоним сөздерді ажырату және мағынасын түсіну, белсенді сөздік қорына енгізу;
 - Етістік және оның шақтарын (осы шақ, келер шақ, өткен шақ) ауызша сөйлеу тілінде қолдануды белсендіру;
 - «Астында-үстінде», «алдында-артында-жанында», «алыс-жақын» үстеу мәндерін ажырату және қолдану дағдыларын дамыту;
 - Зат есімдерді жекеше және көпше түрде қолдану;
 - Сан есімдерді зат есімдермен келістіруді, өздік етістіктерді құра алуға үйрету;
 - Зат есімдерді жекеше және көпше түрде жіктік жалғауларын қолдану;
 - Сын есімнің салыстырмалы шырай түрін қолдану дағдыларын қалыптастыру (ұзын – ұзынырақ, кіші – кішірек);
 - Зат есімдерге жұрнақтарға жалғай отырып, туынды сөз жасау дағдыларын дамыту (бала-балалық, қой-қойшы);
- Сөйлеу қызметінің психологиялық негізін дамыту:**
- Көріп қабылдауын, көріп есте сақтауын дамыту;
 - Естіп қабылдауын, есту зейінін дамыту;
 - Кеңістікте бағдарлау дағдыларын дамыту;
 - Жалпы және ұсақ моториканы дамыту;
 - Тілдік тыныс алу мен дауысты дамыту;
 - Артикуляциялық моториканы дамыту.

№	Жұмыстың бағыты. Мақсат және күтілетін нәтиже	Жетістіктерін белгілеу + немесе –	Ескерту
1	Фонематикалық қабылдауын дамыту:		

	- Дыбысталу жағынан ұқсас сөздерді ажырату; - Берілген дауысты дыбысты басқа дауысты дыбыстардың ішінен ерекшелеу; - Сөйлеу тілінде сақталған дауыссыз дыбысты басқа дауыссыз дыбыстардың ішінен ерекшелеу; - Бір буынды және екі буынды ұқсас сөздерді айту (сап-қап-тап); - 3-4 сөздің ішінен дыбыстық құрамы бойынша басқаларынан ерекшеленетінді анықтау (сап-қап-тап-банан); Фонематикалық түсініктерін дамыту: - Суреттерді берілген дыбысқа сәйкес таңдау; - Берілген дыбысқа екі буынды сөздерді таңдау; - Берілген дыбысқа үш буынды сөздерді таңдау; - Берілген дыбыс сөздің басында естілетін сөзді таңдау; - Берілген дыбыс сөздің соңында естілетін сөзді таңдау; - Берілген дыбыс сөздің ортасында естілетін сөзді таңдау;		
2	Сөйлеу тілінің лексика-грамматикалық құрылымын дамыту: - Заттар мен олардың бөлшектерін (ағаш, бұтақ, жапырақ, діңі т.б.) атау; - Мамандық иелері және оларға тиесілі құралдар (құрылысшы – балта, балға ...); - Жануарлар және олардың төлдерінің атаулары; - Жануарлар мен құстардың дауыс реакцияларын белгілейтін әрекеттер (мияулайды, мөңірейді, үреді, маңырайды); - Табиғат құбылыстары (жел, тұман, жаңбыр, бұршақ, қар); - Семантикалық жағынан жуық әрекеттердің атаулары (жатады-ұйықтайды, жуынады-шомылады); - Синоним сөздерді ажырату және мағынасын түсіну, белсенді сөздік қорына енгізу;		

	- Қатыстық сын есімдерді түсіну және қолдану дағдыларын дамыту; - Көлемі бойынша заттардың қасиеттерін белгілейтін сөздер (биік-аласа, ұзын-қысқа); - Пішіні бойынша заттардың қасиеттерін белгілейтін сөздер (үшбұрыш, төртбұрыш, дөңгелек); - Адамның сезімдері мен көңіл-күйін сипаттайтын ұғымдар (жылайды, күледі, мұңаяды, ашуланады, таңданады); - Антоним сөздерді ажырату және мағынасын түсіну, белсенді сөздік қорына енгізу; - Омоним сөздерді ажырату және мағынасын түсіну, белсенді сөздік қорына енгізу; - Синоним сөздерді ажырату және мағынасын түсіну, белсенді сөздік қорына енгізу; - Етістік және оның шақтарын (осы шақ, келер шақ, өткен шақ) ауызша сөйлеу тілінде қолдануды белсендіру; - «Астында-үстінде», «алдында-артында-жанында», «алыс-жақын» үстеу мәндерін ажырату және қолдану дағдыларын дамыту; - Зат есімдерді жекеше және көпше түрде қолдану; - Сан есімдерді зат есімдермен келістіруді, өздік етістіктерді құра алуға үйрету; - Зат есімдерді жекеше және көпше түрде жіктік жалғауларын қолдану; - Сын есімнің салыстырмалы шырай түрін қолдану дағдыларын қалыптастыру (ұзын – ұзынырақ, кіші – кішірек); - Зат есімдерге жұрнақтарға жалғай отырып, туынды сөз жасау дағдыларын дамыту (бала-балалық, қой-қойшы);		
3	Сөйлеу қызметінің психологиялық негізін дамыту:		

	- Көріп қабылдауын, көріп есте сақтауын дамыту; - Естіп қабылдауын, есту зейінін дамыту; - Кеңістікте бағдарлау дағдыларын дамыту; - Жалпы және ұсақ моториканы дамыту; - Тілдік тыныс алу мен дауысты дамыту; - Артикуляциялық моториканы дамыту.		
--	---	--	--

«Р-Л,Қ-Ғ» дыбыстарын түзетуге арналған оқушылармен жүргізілетін топтық сабақтар бағдарламасы

Бірінші жартыжылдық

Педагог-логопед: Тортбаева Ш

2024-2025 оқу жылы

Түсінік хат

Қазақстан Республикасы Оқу - ағарту министрлігінің 2022 жылғы 16 қыркүйектегі № 399 бұйрығының бастауыш білім беру деңгейінің үлгілік оқу бағдарламалары мен оқулықтарының мазмұнындағы ортақ тақырыптары және дыбыс айту бұзылыстарын түзету кезеңдерін (Қ.Қ.Өмірбекова, Г.Б.Ибатова) негізге ала отырып құрастырылды.

Дыбыстарды түзету жұмысы кезең-кезеңімен жүргізіледі және оны 3 негізгі кезеңге бөліп қарастырамыз: дайындық кезеңі, дыбысты қою кезеңі, дыбысты дұрыс айтуға машықтандыру кезеңі және ұқсас дыбыстардан ажырату кезеңі. Әр кезеңнің өзінің мақсаты мен міндеттері бар. «Р-Л,Қ-Г» дыбыстарын түзетуге арналған күнтізбелік-тақырыптық жоспар аталған 3 кезеңнің мақсат-міндеттерін негізге ала отырып құрастырылған.

Дайындық кезеңінің негізгі мақсаты – дыбысты дұрыс қабылдап, қайталауға қажетті сөйлеу-есту және сөйлеу-қимыл анализаторларын дайындау. Бұл кезеңде дыбыстың артикуляциялық қалпын, бағытталған ауа ағынын және фонематикалық есту қабілетін дамыту, тірек дыбыстар бойынша жұмыстар жүргізіледі.

Дыбысты қою кезеңінің мақсаты – жеке дыбысты дұрыс, анық айтуға үйрету. Аталған кезеңде жаттықтырылған артикуляциялық аппарат мүшелерінің қозғалыстары мен қалпын біріктіру, дыбыстың артикуляциялық базасын жасау, ауа ағыны мен дауысын қосу, жеке дыбысты дұрыс айтуға дағдыландыру жұмыстары жүргізіледі.

Дыбысты машықтандыру кезеңінің негізгі мақсаты – дыбысты фразалық сөйлеуінде дұрыс айтқызуға қол жеткізу. Жұмыстың мазмұны – қойылған дыбыстың жеке айтылуын, кезектілікпен буындарда (ашық, жабық, тұйық), сөздерде (сөздің басында, ортасында, аяғында), сөз тіркестерінде, сөйлемдерде (жай және құрмалас сөйлемдерде, жаңылтпаштар мен жұмбақтарда), байланыстып сөйлеу тілінде және өзіндік сөйлеуіне енгізу.

Дыбыстарды ажырату кезеңінің мақсаты – шатастырып немесе алмастырылып айтылатын дыбыстарды ажыратуға үйрету, өзіндік сөйлеу тілінде оларды дұрыс қолдануға дағдыландыру. Жұмыстың мазмұны шатастыратын немесе алмастыратын дыбыстарды артикуляциялық және акустикалық белгілері бойынша ретімен ажырату, алдымен жеке дыбыстарда, буындарда, сөздерде, сөйлемдерде, жұмбақ-жаңылтпаштарда, өзіндік сөйлеу тілінде ажырату. Дыбыстарды ажырату бойынша жүргізілетін жұмыс келесі бағыттарды іске асырылады: естіп ажыратуын дамыту, дыбысты айтып ажыратуын бекіту, фонематикалық талдау мен жинақтау дағдыларын дамыту.

№	Жұмыстың бағыты. Мақсат және күтілетін нәтиже	Жетістіктерін белгілеу + немесе –	Ескерту
1	I. Сөйлеудің фонетикалық-фонематикалық құрамы 1. [Р-Л,Қ-Ғ], дыбыстарын түзету. [Р-Л,Қ-Ғ] дыбыстарын буындарда, сөздерде, сөйлемдерде, байланыстырып сөйлеу тілінде машықтандыру. Р-Л,Қ-Ғ дыбыстарын ажырату. 2. Дыбыс пен әріпті ажырату; - Дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату (дыбыс сызбасы); - Дыбыстық-әріптік талдау мен жинақтау дағдыларын дамыту; 3. Дыбыстық-буындық талдауын дамыту. - сөздегі бірінші және соңғы буынды, дыбысты ерекшелеу; - сөздегі дыбыс, буындардың реттілігін анықтау (дыбыс, буын сызбасы); - фонематикалық қабылдауын дамыту; - буын, сөзді буынға бөлу; дауысты дыбыстардан буын құрау дағдыларын қалыптастыру;		
2	II. Лексиканы дамыту (өзінің сөйлеуі және түсіну). 1. Оқулықтағы жаңа сөздермен жұмыс: Менің отбасым (ата, әже, ана, әке, іні, қарындас, аға, әпке, отбасылық мерекелер), менің мектебім (кітапхана, асхана, сынып, спортзал), менің мекенжайым (қала, ауыл, көше), Қазақстан қалалары, жемістер (алма, алмұрт, қара өрік, жүзім, өрік, көкөністер (қызанақ, қияр, картоп, сәбіз, бұрыш, асқабақ, орамжапырақ), менің достарым, жыл мезгілдері, апта		

	күндері, күн тәртібі, үй жануарлары, жабайы жануарлар, санамақтар мен жаңылтпаштар, ҚР мемлекеттік рәміздері. 2. Мағынасы қарама-қарсы сөздер: ауыр-жеңіл, ұзын-қысқа, алыс-жақын, қымбат-арзан, қалың-жұқа, үлкен-кіші, биік-аласа, артық-кем.		
3	III. Грамматикалық құрылымын қалыптастыру (өзінің сөйлеуі және түсіну). - Сөйлем мен сөз. - Сөйлем. Сурет бойынша сөйлем құрастыру; - Берілген сөздерден сөйлемдер құрастыру; - Сөйлемдегі сөздердің санын анықтау, сөйлемдердің графикалық модельдерін құру; - Қарапайым сұрақтарға жауап беру, сюжетті суретке қарап мәтін құрастыру; - Сюжетті суреттер бойынша әңгіме құрау;		

Педагог-логопед :Тортбаева Ш

**Сонорлы «Р-Л» дыбыстарын түзетуге арналған оқушылармен жүргізілетін топтық
сабақтар бағдарламасы**

Бірінші жартыжылдық

Педагог-логопед: Тортбаева Ш

2024-2025 оқу жылы

Түсінік хат

Қазақстан Республикасы Оқу - ағарту министрлігінің 2022 жылғы 16 қыркүйектегі № 399 бұйрығының бастауыш білім беру деңгейінің үлгілік оқу бағдарламалары мен оқулықтарының мазмұнындағы ортақ тақырыптары және дыбыс айту бұзылыстарын түзету кезеңдерін (Қ.Қ.Өмірбекова, Г.Б.Ибатова) негізге ала отырып құрастырылды.

Дыбыстарды түзету жұмысы кезең-кезеңімен жүргізіледі және оны 4 негізгі кезеңге бөліп қарастырамыз: дайындық кезеңі, дыбысты қою кезеңі, дыбысты дұрыс айтуға машықтандыру кезеңі және ұқсас дыбыстардан ажырату кезеңі. Әр кезеңнің өзінің мақсаты мен міндеттері бар. «Р-Л» дыбыстарын түзетуге арналған күнтізбелік-тақырыптық жоспар аталған 4 кезеңнің мақсат-міндеттерін негізге ала отырып құрастырылған.

Дайындық кезеңінің негізгі мақсаты – дыбысты дұрыс қабылдап, қайталауға қажетті сөйлеу-есту және сөйлеу-қимыл анализаторларын дайындау. Бұл кезеңде дыбыстың артикуляциялық қалпын, бағытталған ауа ағынын және фонематикалық есту қабілетін дамыту, тірек дыбыстар бойынша жұмыстар жүргізіледі.

Дыбысты қою кезеңінің мақсаты – жеке дыбысты дұрыс, анық айтуға үйрету. Аталған кезеңде жаттықтырылған артикуляциялық аппарат мүшелерінің қозғалыстары мен қалпын біріктіру, дыбыстың артикуляциялық базасын жасау, ауа ағыны мен дауысын қосу, жеке дыбысты дұрыс айтуға дағдыландыру жұмыстары жүргізіледі.

Дыбыстарды машықтандыру кезеңінің негізгі мақсаты – дыбысты фразалық сөйлеуінде дұрыс айтқызуға қол жеткізу. Жұмыстың мазмұны – қойылған дыбыстың жеке айтылуын, кезектілікпен буындарда (ашық, жабық, тұйық), сөздерде (сөздің басында, ортасында, аяғында), сөз тіркестерінде, сөйлемдерде (жай және құрмалас сөйлемдерде, жаңылтпаштар мен жұмбақтарда), байланыстып сөйлеу тілінде және өзіндік сөйлеуіне енгізу.

Дыбыстарды ажырату кезеңінің мақсаты – шатастырып немесе алмастырылып айтылатын дыбыстарды ажыратуға үйрету, өзіндік сөйлеу тілінде оларды дұрыс қолдануға дағдыландыру. Жұмыстың мазмұны шатастыратын немесе алмастыратын дыбыстарды артикуляциялық және акустикалық белгілері бойынша ретімен ажырату, алдымен жеке дыбыстарда, буындарда, сөздерде, сөйлемдерде, жұмбақ-жаңылтпаштарда, өзіндік сөйлеу тілінде ажырату. Дыбыстарды ажырату бойынша жүргізілетін жұмыс келесі бағыттарды іске асырылады: естіп ажыратуын дамыту, дыбысты айтып ажыратуын бекіту, фонематикалық талдау мен жинақтау дағдыларын дамыту.

№	Жұмыстың бағыты. Мақсат және күтілетін нәтиже	Жетістіктерін белгілеу + немесе –	Ескерту
1	I. Сөйлеудің фонетикалық-фонематикалық құрамы 1. [Р-Л], дыбыстарын және дыбыстарды автоматтандыру. [Р-Л] дыбыстарын буындарда, сөздерде, сөйлемдерде, байланыстырып сөйлеу тілінде машықтандыру. Р-Л дыбыстарын ажырату. 2. Дыбыс пен әріпті ажырату; - Дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату (дыбыс сызбасы); - Дыбыстық-әріптік талдау мен жинақтау дағдыларын дамыту; 3. Дыбыстық-буындық талдауын дамыту. - сөздегі бірінші және соңғы буынды, дыбысты ерекшелеу; - сөздегі дыбыс, буындардың реттілігін анықтау (дыбыс, буын сызбасы); - фонематикалық қабылдауын дамыту; - буын, сөзді буынға бөлу; дауысты дыбыстардан буын құрау дағдыларын қалыптастыру;		
2	II. Лексиканы дамыту (өзінің сөйлеуі және түсіну). 3. Оқулықтағы жаңа сөздермен жұмыс: Менің отбасым (ата, әже, ана, әке, іні, қарындас, аға, әпке, отбасылық мерекелер), менің мектебім (кітапхана, асхана, сынып, спортзал), менің мекенжайым (қала, ауыл, көше), Қазақстан қалалары, жемістер (алма, алмұрт, қара өрік, жүзім, өрік, көкөністер (қызанақ, қияр, картоп, сәбіз, бұрыш, асқабақ, орамжапырақ), менің достарым, жыл мезгілдері, апта күндері, күн тәртібі, үй жануарлары, жабайы жануарлар,		

	санамақтар мен жаңылтпаштар, ҚР мемлекеттік рәміздері. 4. Мағынасы қарама-қарсы сөздер: ауыр-жеңіл, ұзын-қысқа, алыс-жақын, қымбат-арзан, қалың-жұқа, үлкен-кіші, биік-аласа, артық-кем.		
3	III. Грамматикалық құрылымын қалыптастыру (өзінің сөйлеуі және түсіну). - Сөйлем мен сөз. - Сөйлем. Сурет бойынша сөйлем құрастыру; - Берілген сөздерден сөйлемдер құрастыру; - Сөйлемдегі сөздердің санын анықтау, сөйлемдердің графикалық модельдерін құру; - Қарапайым сұрақтарға жауап беру, сюжетті суретке қарап мәтін құрастыру; - Сюжетті суреттер бойынша әңгіме құрау;		

Педагог-логопед :Тортбаева Ш

**Ызың,ысқырық «Ц-С,Ч-Ш» дыбыстарын түзетуге арналған оқушылармен жүргізілетін топтық
сабақтардың бағдарламасы**

Бірінші жарты жылдық

Педагог-логопед:Тортбаева Ш

2024-2025 оқу жылы

Түсінік хат

Қазақстан Республикасы Оқу - ағарту министрлігінің 2022 жылғы 16 қыркүйектегі № 399 бұйрығының бастауыш білім беру деңгейінің үлгілік оқу бағдарламалары мен оқулықтарының мазмұнындағы ортақ тақырыптары және дыбыс айту бұзылыстарын түзету кезеңдерін (Қ.Қ.Өмірбекова, Г.Б.Ибатова) негізге ала отырып құрастырылды.

Дыбыстарды түзету жұмысы кезең-кезеңімен жүргізіледі және оны 4 негізгі кезеңге бөліп қарастырамыз: дайындық кезеңі, дыбысты қою кезеңі, дыбысты дұрыс айтуға машықтандыру кезеңі және ұқсас дыбыстардан ажырату кезеңі. Әр кезеңнің өзінің мақсаты мен міндеттері бар. «Ц-С, Ч-Ш» дыбыстарын түзетуге арналған күнтізбелік-тақырыптық жоспар аталған 4 кезеңнің мақсат-міндеттерін негізге ала отырып құрастырылған.

Дайындық кезеңінің негізгі мақсаты – дыбыстарды дұрыс қабылдап, қайталауға қажетті сөйлеу-есту және сөйлеу-қимыл анализаторларын дайындау. Бұл кезеңде дыбыстардың артикуляциялық қалпын, бағытталған ауа ағынын және фонематикалық есту қабілетін дамыту, тірек дыбыстар бойынша жұмыстар жүргізіледі.

Дыбыстарды ажырату кезеңінің мақсаты – дыбыстарды дұрыс, анық айтуға үйрету. Аталған кезеңде жаттықтырылған артикуляциялық аппарат мүшелерінің қозғалыстары мен қалпын біріктіру, дыбыстың артикуляциялық базасын жасау, ауа ағыны мен дауысын қосу, жеке дыбысты дұрыс айтуға дағдыландыру жұмыстары жүргізіледі.

Дыбыстарды машықтандыру кезеңінің негізгі мақсаты – дыбыстарды фразалық сөйлеуінде дұрыс айтқызуға қол жеткізу. Жұмыстың мазмұны – қойылған дыбыстардың жеке айтылуын, кезектілікпен буындарда (ашық, жабық, тұйық), сөздерде (сөздің басында, ортасында, аяғында), сөз тіркестерінде, сөйлемдерде (жай және құрмалас сөйлемдерде, жаңылтпаштар мен жұмбақтарда), байланыстып сөйлеу тілінде және өзіндік сөйлеуіне енгізу.

Дыбыстарды ажырату кезеңінің мақсаты – шатастырып немесе алмастырылып айтылатын дыбыстарды ажыратуға үйрету, өзіндік сөйлеу тілінде оларды дұрыс қолдануға дағдыландыру. Жұмыстың мазмұны шатастыратын немесе алмастыратын дыбыстарды артикуляциялық және акустикалық белгілері бойынша ретімен ажырату, алдымен жеке дыбыстарда, буындарда, сөздерде, сөйлемдерде, жұмбақ-жаңылтпаштарда, өзіндік сөйлеу тілінде ажырату. Дыбыстарды ажырату бойынша жүргізілетін жұмыс келесі бағыттарды іске асырылады: естіп ажыратуын дамыту, дыбысты айтып ажыратуын бекіту, фонематикалық талдау мен жинақтау дағдыларын дамыту.

№	Жұмыстың бағыты. Мақсат және күтілетін нәтиже	Жетістіктерін белгілеу + немесе –	Ескерту
1	I. Сөйлеудің фонетикалық-фонематикалық құрамы 1. [Ц-С,Ч-Ш], дыбыстарын және дыбыстарды автоматтандыру. [Ц-С,Ч-Ш] дыбыстарын буындарда, сөздерде, сөйлемдерде, байланыстырып сөйлеу тілінде машықтандыру. Ц-С,Ч-Ш дыбыстарын ажырату. 2. Дыбыс пен әріпті ажырату; - Дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату (дыбыс сызбасы); - Дыбыстық-әріптік талдау мен жинақтау дағдыларын дамыту; 3. Дыбыстық-буындық талдауын дамыту. - сөздегі бірінші және соңғы буынды, дыбысты ерекшелеу; - сөздегі дыбыс, буындардың реттілігін анықтау (дыбыс, буын сызбасы); - фонематикалық қабылдауын дамыту; - буын, сөзді буынға бөлу; дауысты дыбыстардан буын құрау дағдыларын қалыптастыру;		
2	II. Лексиканы дамыту (өзінің сөйлеуі және түсіну). 5. Оқулықтағы жаңа сөздермен жұмыс: Менің отбасым (ата, әже, ана, әке, іні, қарындас, аға, әпке, отбасылық мерекелер), менің мектебім (кітапхана, асхана, сынып, спортзал), менің мекенжайым (қала, ауыл, көше), Қазақстан қалалары, жемістер (алма, алмұрт, қара өрік, жүзім, өрік, көкөністер (қызанақ, қияр, картоп, сәбіз, бұрыш, асқабақ, орамжапырақ), менің достарым, жыл мезгілдері, апта		

	күндері, күн тәртібі, үй жануарлары, жабайы жануарлар, санамақтар мен жаңылтпаштар, ҚР мемлекеттік рәміздері. 6. Мағынасы қарама-қарсы сөздер: ауыр-жеңіл, ұзын-қысқа, алыс-жақын, қымбат-арзан, қалың-жұқа, үлкен-кіші, биік-аласа, артық-кем.		
3	III. Грамматикалық құрылымын қалыптастыру (өзінің сөйлеуі және түсіну). - Сөйлем мен сөз. - Сөйлем. Сурет бойынша сөйлем құрастыру; - Берілген сөздерден сөйлемдер құрастыру; - Сөйлемдегі сөздердің санын анықтау, сөйлемдердің графикалық модельдерін құру; - Қарапайым сұрақтарға жауап беру, сюжетті суретке қарап мәтін құрастыру; - Сюжетті суреттер бойынша әңгіме құрау;		

Педагог-логопед:Тортбаева Ш

Аграмматикалық дисграфияны түзетуге арналған жеке сабақтар бағдарламасы

Бірінші жартыжылдық

Педагог-логопед:Тортбаева Ш

2024-2025 оқу жылы

Түсінік хат

Қазақстан Республикасы Оқу - ағарту министрлігінің **2022 жылғы 16 қыркүйектегі №399 бұйрығының 12-қосымшасына** сәйкес бастауыш білім беруге арналған «Қазақ тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасының мазмұнын және жазбаша сөйлеу тілінің бұзылыстарын түзету әдістемесін негізге ала отырып құрастырылды.

Аграмматикалық дисграфия – сөйлеу тілінің грамматикалық жағының (морфологиялық, синтаксистік) жетілмеуі. Жазуда сөйлем деңгейіндегі аграмматизмдер, сөздің морфологиялық құрылымының бұзылуымен, жалғау, жұрнақтарды алмастырумен, септік жалғауды дұрыс қолданбауымен, күрделі сөйлемдерді құрастырудағы қиыншылықтармен, сөйлемдегі сөз кезектілігін сақтамау, тастап кетумен сипатталады.

Аграмматикалық дисграмматиканы түзету жұмыстары тілдің лексикалық, морфологиялық және синтаксистік жүйесін дамытуда қалыпты онтогенездің заңдылықтарын ескере отырып жүргізіледі. Жұмыс процесінде сөйлеу формалары (ауызша, жазбаша), тапсырмалар және сөйлеу материалы қарапайымнан күрделіге қарай ұсынылады. Сөзжасам дағдылары алдымен сөз тіркестерінде, кейін сөйлемдерде, содан кейін байланыстып сөйлеу тілінде бекітіледі. Жұмыстың бастапқы кезеңінде ауызша сөйлеу тілінде сөзжасам дағдыларын қалыптастырып, ал кейінірек - жазбаша сөйлеу тілінде сөзжасам дағдыларын бекіту жүзеге асырылады.

Аграмматикалық дисграфияны түзету жұмыстары өзара бір-бірімен байланысты үш кезеңнен тұрады.

Бірінші кезеңінің жұмыс бағыты –сөзжасам дағдыларын қалыптастыру.

- Сөздің түбірі мен қосымшасы туралы түсініктерін дамыта отырып, сөйлемдерде дұрыс қолдануын қалыптастыру;
- Қосымша түрлері (жұрнақ пен жалғау), олардың белгіленуін таныстыру және сөздерге дұрыс қолдануын қалыптастыру;
- Қосымша түрлерін сөйлем арасында дұрыс қолдануын қалыптастыру;
- Негізгі түбірге жұрнақ жалғану арқылы туынды сөз жасау дағдыларын қалыптастыру;
- Тәуелдік жалғауларын дұрыс қолдану дағдыларын дамыту;
- Көптік жалғауларын -лар/лер, -дар/дер, -тар/тер және жіктік жалғауларын дұрыс қолдану арқылы сөйлемдерді дұрыс айту мен жазу дағдыларын қалыптастыру;
- Антоним, синоним сөздерді қолдана алуын бекіту;

Екінші кезеңінің жұмыс бағыты - сөз тіркестері мен сөйлемдердегі сөздерді байланыстырудың әртүрлі тәсілдерін қолдану:

- Зат есім және оның түрлерін ауызша және жазбаша сөйлеу тілінде қолдану және сөйлемде қолдану аясын меңгеру;
- Жекеше түрдегі зат есімдерді көпше түріне айналдырып сөйлемде қолдануын қалыптастыру;
- Зат есімге көптік жалғауларын -лар/лер, -дар/дер, -тар/тер және жіктік жалғауларын дұрыс қолдану арқылы сөйлемдерді дұрыс айту мен жазу дағдыларын қалыптастыру;
- Зат есімді жіктеуге қатысатын жалғауларды ажыра білуі мен дұрыс қолдану дағдыларын бекіту;
- Тәуелдік жалғауының жекеше, көпше түрлерін сөйлемдерде қолдана алуын қалыптастыру;
- Сын есім және оның түрлерін ауызша және жазбаша сөйлеу тілінде қолдануды белсендіру;
- Негізгі және туынды сын есімдер туралы түсініктерін бекіту;
- Сын есімнің есім сөздерге жұрнақ жалғану арқылы жасалуын үйрету және сөйлемде дұрыс қолдануын қалыптастыру;
- Сын есімнің етістікке жұрнақ жалғану арқылы жасалуын үйрету;
- Сын есімнің салыстырмалы шырайы туралы түсініктерін қалыптастыру;
- Сын есімнің күшейтпелі шырайы туралы түсініктерін қалыптастыру;
- Етістік және оның түрлерін ауызша және жазбаша сөйлеу тілінде қолдануды белсендіру;
- Етістіктің негізгі және туынды түбір етістіктері туралы білімдерін дамыта отырып, жазбаша сөйлеу тілінде дұрыс қолдануын қалыптастыру;
- Етістіктің болымды және болымсыз түрлерімен таныстыру;
- Етістіктің шақтарын сөйлемде дұрыс қолдануға дағдыландыру;
- Сан есім және оның түрлерін ауызша және жазбаша сөйлеу тілінде қолдануды белсендіру;
- Сан есімнің негізгі және туынды түрлері туралы білімдерін молайта отырып, сөйлемдегі орнын табуға үйрету;
- Реттік сан есімдерді сөйлемнің мағынасына қарай дұрыс қолдануды үйрету.

Үшінші кезеңінің жұмыс бағыты - сөз тіркестері мен сөйлемдердегі сөздерді байланыстырудың күрделі тәсілдерін игеру;

- «Сөз», «сөз тіркесі», «сөйлем», «мәтін» туралы түсініктерін қалыптастыру және ажырату;
- Сөйлемдегі сөздердің байланысы: сұрақ қою арқылы сөйлемнің ішінен бір-бірімен байланысып тұрған сөздерді табу;
- Сөздердің орналасу тәртібін ескере отырып, сөздерден сөйлем құрау;

- Сұрақ бойынша сөйлемді толықтырып жазу;
- Үлгі, сызба, суреттер бойынша сөйлем құрап жазу;
- Берілген тақырып бойынша әңгіме құрау дағдыларын дамыту;
- Мәтін түрлерімен таныстыру және мәтін түрлерін ажырату дағдыларын бекіту.
- Сөйлемнің тұрлаулы (бастауыш, баяндауыш) және тұрлаусыз мүшелерін ажырату;
- Жай сөйлем және оның түрлерімен таныстыру;
- Жалаң және жайылма сөйлемдерді ажырату дағдыларын қалыптастыру;
- Құрмалас сөйлемді сызба бойынша құрау;
- Құрмалас сөйлемнің тыныс белгісін қолдану;
- Мәтін туралы түсінік қалыптастыру;
- Жеке сөйлемдерден мәтіннің ерекшелігін, мәтіннің тақырыбы және ондағы негізгі ойды анықтау дағдыларын дамыту;
- Мәтінге, сюжетті суреттерге ат қою, тірек сөздер арқылы мәтіннің мазмұнын болжау;
- Мәтін түрлері (әңгімелеу, сипаттау, пайымдау) туралы түсініктерін кеңейту;
- Мәтіннің тақырыбын және ондағы негізгі ойды анықтау;
- Мәтін мазмұны бойынша пікір білдіруге бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру;
- Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау дағдыларын дамыту;

Қорытынды кезеңде өткен тақырыптарды бекіту, түзете-дамыту жұмыстарының нәтижесін қорытындылау жұмыстары жүргізіледі.

№	Жұмыстың бағыты. Мақсат және күтілетін нәтиже	Жетістіктерін белгілеу + немесе –	Ескерту
1	Бірінші кезең - Сөздің түбірі мен қосымшасы туралы түсініктерін дамыту; - Түбір мен қосымшаның бір-бірінен айырмашылығын ажырату; - Қосымша түрлері: жұрнақ пен жалғау, олардың белгіленуін білу;		

	- Негізгі түбірге жұрнақтар жалғау арқылы туынды сөз жасау дағдысын қалыптастыру; - Тәуелдік жалғауларын дұрыс қолдану дағдыларын дамыту; - Көптік және жіктік жалғауларын дұрыс қолдану дағдыларын дамыту; - Антоним, синоним сөздерді қолдана алуын бекіту;		
2	Екінші кезең - Зат есім және оның түрлерін ауызша және жазбаша сөйлеу тілінде қолдануды белсендіру; - Жекеше түрдегі зат есімдерді көпше түріне айналдырып сөйлемде қолдануын қалыптастыру; - Зат есімді жіктеуге қатысатын жалғауларды ажыра білуі мен дұрыс қолдану дағдыларын бекіту; - Тәуелдік жалғауының жекеше, көпше түрін сөйлемдерде қолдана алуын қалыптастыру; - Сын есім және оның түрлерін ауызша және жазбаша сөйлеу тілінде қолдануды белсендіру; - Негізгі және туынды сын есімдер туралы түсініктерін бекіту; - Сын есімнің есім сөздерге жұрнақ жалғану арқылы жасалуын үйрету;		